

خِلافِ مَلُوكِيتِ أَوْ حَضْرَتِ سَيِّدِ بَيْتِ الْعَزِيزِ

تالیف

جناب حضور مولانا الحاج سید شاہ محمد آیت اللہ قادری مدظلہ العالی

ناشر

دَارُ الْأَشَاعِتِ خَانِقَاهُ مُجِيبِيَّةٌ فُلُوَارِي شَرِيفِ بِنْدِهِ (بھار)

DARUL ESHA'AT KHANQUAH MUJEEBIA
Phulwari Sharif, Patna-801505, Bihar (INDIA)

Cell No. : +91-7250433562, 9006306098, E-mail : almujeebquarterly@gmail.com

جملہ حقوق بحق ناشر محفوظ

باراول

۱۴۴۳ھ — ۲۰۲۱ء

نام کتاب	:	خلافیت و ملوکیت اہل حق حضرت عمر بن عبد العزیزؓ
تالیف	:	جناب حضور مولانا الحاج سید شاہ محمد آیت اللہ قادری مدظلہ العالی
کمپوزنگ	:	دارالاشاعت خانقاہ مجیبیہ
رابطہ	:	+91-7250433562, 9006306098
تعداد اشاعت	:	ایک ہزار
طباعت	:	پاکیزہ آفسیٹ پریس، شاہ گنج، درگاہ روڈ، پٹنہ
صفحات	:	۴۲۴
قیمت	:	چار سو روپے (₹: 400/-)

ناشر

دارالاشاعت خانقاہ مجیبیہ، پھولاری شریف پٹنہ (بھار)

DARUL ESHA'AT KHANQUAH MUJEEBIA
Phulwari Sharif, Patna-801505, Bihar (INDIA)

Cell No. : +91-7250433562, 9006306098, E-mail : almujeebquarterly@gmail.com

فہرست

- ۱۱ ● انتساب
- ۱۳ ● مطلع سخن
- ۲۱ ● تقدیم
- ۳۱ ● تقریظ
- ۴۵ ● مختلف فیہ مسائل میں خانقاہی رویہ.....

باب اول

امارت و خلافت (۵۵—۱۰۷)

- ۵۷ ● حاکمیت حقیقی
- ۵۸ ● احکام الہی سے واقفیت اور اس کے نفاذ کے ذرائع
- ۵۹ ● رسول کا مقام و مرتبہ
- ۵۹ ● اللہ تعالیٰ کے قانون کی بالادستی
- ۶۰ ● خلافت کی حقیقت
- ۶۳ ● خلیفہ کے لیے ضروری اوصاف و کمالات
- ۶۶ ● انعقاد خلافت کے لیے قریشیت کی شرط

- ۷۹ ● انعقادِ خلافت کے طریقے
- ۸۱ ● کن لوگوں کا انتخاب معتبر ہے؟
- ۸۵ ● بیعت
- ۸۸ ● خلیفہ اور دوسرے غیر اسلامی حکمرانوں میں فرق
- ۹۰ ● خلیفہ کے اختیارات
- ۹۲ ● طاعت کے حدود
- ۹۴ ● حقوق
- ۹۴ ● خلافت کے فرائض اور ذمہ داریاں
- ۹۶ ● خلافت کی خصوصیات
- ۹۶ ● دین میں طلبِ خلافت کی ممانعت
- ۹۷ ● خلافتِ انتخابی منصب ہے
- ۹۹ ● شوریٰ
- ۱۰۰ ● خلافتِ راشدہ کی شورائیت
- ۱۰۱ ● عدم تعصب
- ۱۰۲ ● اظہارِ رائے کی آزادی
- ۱۰۵ ● بیت المال کا تصور

باب دوم

خلفاءِ اثنا عشر کی تحقیق اور مسئلہِ خلافت (۱۰۹—۱۳۷)

- ۱۱۲ ● حضرت فردالاولیاء کی تحقیق

(۵)

۱۲۱ ● حضرت فیاض المسلمین کی تحقیق

باب سوم

خلافت سے ملوکیت کی طرف (۱۳۹—۱۶۸)

۱۳۱ ● خلافت عثمانی میں بنو امیہ کا غلبہ

۱۳۶ ● خلافت مرتضوی میں بنو امیہ کی شورش اور خلیفہ راشد پر خروج

۱۵۷ ● خلیفہ راشد امام حسن علیہ السلام پر خروج اور ملوکیت کا قیام

۱۶۰ ● استخلاف یزید دوام و استحکام ملوکیت کا بڑا سبب

باب چہارم

زمانہ ملوکیت میں امور سلطنت کی تبدیلیاں (۱۶۹—۱۹۶)

۱۷۱ ● شورا بیت کا خاتمہ

۱۷۳ ● طرز زندگی میں قیصر و کسریٰ کا نمونہ

۱۷۳ ● قانون الہی کی بالادستی کا خاتمہ

۱۸۶ ● دور ملوکیت میں بیت المال کا تصور

۱۸۶ ● اظہار رائے کی آزادی کا خاتمہ

۱۹۱ ● قومی عصبیتوں کا ظہور

۱۹۳ ● عدلیہ کی آزادی کا خاتمہ

باب پنجم

حضرت عمر بن عبدالعزیزؓ کا ابتدائی دور (۱۹۷—۲۲۷)

۱۹۹

● خاندان

- ۲۰۰ ● حسب و نسب
- ۲۰۳ ● تعلیم و تربیت
- ۲۰۵ ● تخرمی
- ۲۰۵ ● عمر بن عبدالعزیز کا مقام علما و محدثین کی نظر میں
- ۲۰۹ ● مدینہ کی گورنری
- ۲۱۱ ● آپ کے متعلق پیشین گوئیاں
- ۲۱۷ ● خلیفہ وقت کے مشیر خاص
- ۲۱۷ ● مسند خلافت پر
- ۲۲۱ ● سلیمان بن عبدالملک کی وفات
- ۲۲۳ ● ملوکیت نما خلافت سے دست برداری اور پھر انتخاب

باب ششم

تجدیدی کارنامے اور اصلاحات (۲۲۹—۳۱۸)

- ۲۳۱ ● مسجد نبوی کی توسیع
- ۲۳۳ ● روضہ نبوی کی چہار دیواری
- ۲۳۵ ● احیائے خلافت راشدہ
- ۲۳۹ ● دور اموی میں اہل بیت کا اخلاقی و روحانی اثر
- ۲۴۶ ● ملوکیت کی جگہ خلافت
- ۲۴۸ ● مسلم معاشرے سے طبقاتی امتیاز کا خاتمہ
- ۲۴۹ ● بیت المال کی دیانت و امانت کے ساتھ خصوصی نگہداشت

(۷)

- ۲۶۲ • ناجائز اموال اور املاک مغصوبہ کی واپسی
- ۲۶۶ • فدک کا معاملہ
- ۲۶۷ • فدک کی تحقیق
- ۲۷۲ • اہم نکتہ
- ۲۷۶ • زہرا بتول علیہا السلام کا ملال خاطر دور ہو گیا
- ۲۸۵ • ظالم حاکموں کی معزولی
- ۲۹۰ • ذمیوں کے حقوق کی نگہداشت
- ۲۹۸ • نظام حکومت کی اصلاح
- ۳۰۰ • احیائے شریعت
- ۳۰۳ • عقائد کی اصلاح
- ۳۰۵ • نماز
- ۳۰۶ • زکوٰۃ
- ۳۰۷ • محرمات پر پابندی
- ۳۱۰ • دیگر اصلاحات
- ۳۱۳ • رعایا کی خوش حالی

باب ہفتم

علمی و دعوتی کارنامے (۳۱۹—۳۲۲)

- ۳۲۱ • تدوین حدیث
- ۳۲۷ • اکرام علماء و محدثین
- ۳۳۴ • اہل بیت اطہار سے محبت

(۸)

- اہل بیت کی شان میں بنو امیہ کی گستاخیاں ۳۳۸
- لعنت و دشنام کا خاتمہ ۳۴۰

باب ہشتم

اخلاق و خصائل (۳۸۲—۳۴۳)

- تواضع و انکساری ۳۴۶
- عفو و درگزر ۳۴۹
- جرأت مندانہ حق گوئی ۳۵۳
- زہد و قناعت ۳۵۶
- توکل ۳۶۱
- عسرت و تنگی میں صبر جمیل ۳۶۳
- غذا ۳۶۷
- لباس ۳۷۰
- مکان ۳۷۳
- محتاجوں کی امداد ۳۷۴
- دشمنوں کے ساتھ نرمی ۳۷۵
- اقامت عدل و انصاف ۳۷۷

باب نہم

عبادات و اشغال (۳۸۳—۳۹۸)

- ذوق عبادت ۳۸۵

- ۳۸۶ ● خشیت الہی
- ۳۹۲ ● فکر موت
- ۳۹۳ ● خوف جہنم
- ۳۹۴ ● مناجات و دعا

باب دہم

آخری ایام اور وفات (۳۹۹—۴۲۰)

- ۴۰۱ ● زہر خورانی کا واقعہ
- ۴۰۳ ● قبر کی جگہ خریدنا
- ۴۰۴ ● اولاد کو وصیت
- ۴۰۷ ● آخری لمحات اور رحلت
- ۴۰۹ ● تجہیز و تدفین
- ۴۱۰ ● جنازہ میں شہدائے کرام کی شرکت
- ۴۱۱ ● وفات پر عوام و خواص کے تاثرات
- ۴۱۴ ● شعرا کے مرثی
- ۴۱۶ ● ازواج و اولاد
- ۴۱۸ ● میراث